

Aardbei Update

Op verzoek van telers geven we een aantal keer per jaar een update over alle zaken die spelen in en voor de aardbeienteelt en belangenbehartiging.

Naast alle thema's en onderwerpen die de Landelijke Commissie Aardbei behandelt, geven we ook inzicht in de voortgang van Stichting Aardbei Onderzoek, en de status van projecten zoals Fruitport of activiteiten zoals de Aardbeiendag en Aardbeien Demodag. Daarnaast staan relevante bijeenkomsten voor de sector in de agenda.

We hopen dat u als teler en lid hiermee beter op de hoogte bent van de lopende activiteiten ten behoeve van uw (aardbeien)sector en eigen bedrijf.

Voor opmerkingen, aanvullingen of vragen kunt u terecht bij:

Janny Trouw

Landelijk netwerkcoördinator Aardbei.

Bel of Whatsapp: **06-295 202 51**

Mail: janny.trouw@zltto.nl
jtrouw@glastuinbouwnederland.nl
info@aardbeionderzoek.nl

Landelijke Commissie

Nieuws uit de LC

Landelijke Commissie Aardbei
en regionale werkgroepen

Welke telers zitten in de Landelijke Gewascommissie (LC) Aardbei en de regionale werkgroepen? Bekijk het **Organogram in de bijlage**.

Vergaderingen LC in 2019/2020:

- 5 februari (met Plantum), 28 maart, 19 september, 14 november,
- 3 februari 2020 (met Plantum)

Vergaderingen regionale werkgroepen in 2019:

- **Limburg:** 25 maart + 16 september
- **Midden-West-Brabant:** 19 maart + 3 september + 12 november
- **Zuid-Gelderland:** 21 maart + 12 september
- **Noord:** nnb

De agenda van de regionale werkgroepen is voorbereiding voor de landelijke agenda van de LC, met daarnaast aandacht voor teeltactualiteiten bij deelnemers en in het veld.

2019/2020

Aardbei Agenda

Dinsdag 10 december 2019

Bijeenkomst Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) en huisvesting

Tijd: 19.30 – 22.00 uur

Locatie: ZLTO 's-Hertogenbosch, ingang parkeergarage via Vlijmenseweg 1a
Onderwijsboulevard 22, 5223 DE 's-Hertogenbosch

Organisatie: ZLTO, NFO en mogelijk gemaakt door Colland

Programma:

Op 1 januari 2020 treedt de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) in werking. Deze wet zorgt voor veel wijzigingen die voor alle werkgevers gevolgen hebben.

Daarnaast worstelen veel ondernemers met de huisvesting van personeel. Voor arbeidsmigranten is goede huisvesting een must om bij jou te komen werken. Maar welke wet- en regelgeving komt daar bij kijken? U wordt bijgepraat over deze twee actuele onderwerpen, die worden gecombineerd in één informatieve bijeenkomst.

Agenda:

- Toelichting Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB)
Hierna heb je een volledig inzicht in de veranderingen die gelden vanaf 1 januari 2020.
- Pauze
- Huisvesting
Kom alles te weten over de Wet Aanpak Schijnconstructies (WAS) en het agrarisch keurmerk flexwonen (AKF).

De inloop is vanaf 19:30 uur en het programma start om 20:00 uur.

Deze bijeenkomst wordt mede mogelijk gemaakt door Colland en samen georganiseerd met NFO.

Woensdag 8 januari 2020

Aardbeiendag

Tijd: 8.00 – 17.00 uur, en aansluitend mogelijkheid diner

Locatie: 1931 Congrescentrum Brabanthallen,
Oude Engelseweg 1, 5222 AA 's-Hertogenbosch

Organisatie: ZLTO en Delhpy

Programma: Beurs, lezingen en netwerk van en voor de hele aardbeiensector

Let op: AANMELDEN TEGEN LAAG TARIEF KAN T/M 14 DECEMBER (a.s. zaterdag)!!

Vouchers voor **gratis toegang** verkrijgbaar via toeleveranciers!

Aardbeidendag | 10
8 januari 2020 | jaar! in de Brabanthallen!

Aardbeidendag – woensdag 8 januari 2020 – Den Bosch

De toegang voor telers is bij aanmelding vóór 15 december € 70,-.

Via uw toeleverancier zijn nog vouchers beschikbaar, waarmee u nog **meer korting of zelfs gratis toegang** heeft. Informeer hiernaar bij uw leverancier die deelneemt aan de Aardbeidendag 2020. Hiervoor geldt ook dat uw aanmelding 15 december binnen moet zijn.

Deze editie van de jaarlijkse Aardbeidendag staat weer garant voor een dag vullend programma met een andere opzet dan gebruikelijk. Bij de opening en afsluiting staan uiteenlopende actuele onderwerpen centraal. Denk aan de gevolgen van Brexit, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en regelgeving, robotisering en gewasbescherming in aardbei.

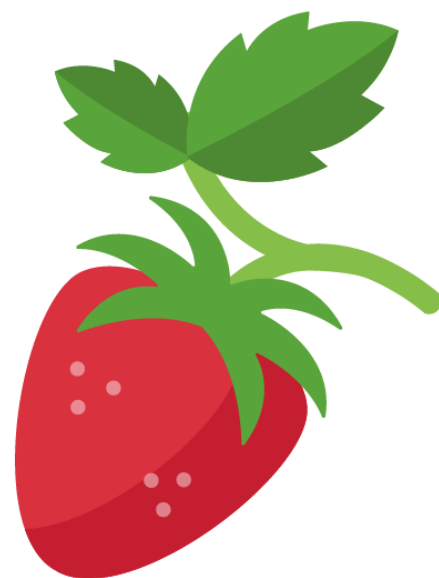
Tussendoor zijn naast de uitgebreide beursvloer ook diverse sessies te bezoeken waarbij via korte lezingen wordt ingezoomd op ontwikkelingen in high tech, rasinnovaties en plantweerbaarheid.

De Aardbeidendag vindt plaats in 1931 Congrescentrum Brabanthallen in Den Bosch en is georganiseerd door ZLTO en Delphy.

Op donderdag 9 januari is aansluitend de Soft Fruit Conference.

Voor meer info en aanmelden: kijk op <http://www.aardbeidendag.nl>

Aardbeien dag

Najaar 2019

Belangenbehartiging LTO

Gewasgroep aardbei

Bespreekpunten LC aardbei – najaar 2019:

1. Jaarplan aardbei 2020
2. Actualiteiten gewas / vaktechnisch
 - a. Gewasbescherming / onderzoek
 - Inzet lobby plantgezondheid
 - Kennis in je Kas (Kijk) + programma verantwoorde glastuinbouw
 - Knelpunten Planet Proof aardbei - vollegrond
 - Aanvragen en vrijstellingen gewasbescherming + verdeling kosten
 - **Resultaat**; tijdelijke toelating Benevia (onbedekte teelt)
 - Aanvraag reguliere toelating Benevia
 - Knelpunt alternatieven t.b.v. phytophthora bestrijding
 - Bijeenkomsten aardbei gewasbescherming – nog te plannen
 - Gewasactieplan aardbei glas / vollegrond
 - Werkgroepen plantgezondheid glas + vollegrond – deelname + voortgang
 - b. Arbeid
 - **Inzet lobby landelijk**; o.a. gericht op bezwaren flexarbeid, WAB, loonkostenstijging en verschillen Europees speelveld. Inzet voor herinstructie seizoenarbeid (ism VNO-NCW) en laag BTW-tarief.
 - 6 december; werkbezoek in het veld met Kamercommissie
 - Cao glastuinbouw - update
 - Cao tuinbouw open teelten – update
 - Projecten arbeid – onderwijs Zuid-NL zachtfruit
 - Personeelsvoorziening
 - Huisvesting arbeidsmigranten
 - c. Water
 - Bedrijfswaterplannen glastuinbouw
 - Recupa interreg project
 - d. Energie
 - **Inzet lobby landelijk**; WKK terug in klimaatakkoord t/m 2030. Behoud laag BTW-tarief en energiebelasting t/m 2025. Beschikbaarheid 200 miljoen euro voor o.a. geothermie. Benutten 1,5 miljard euro voor transitie van gas naar alternatieven.
 - Co2-voorziening; Collectief bezwaar gemaakt namens glastelers aan Nippon t.a.v. toeslag en beschikbaarheid cruciale periode mei + september voor aardbei.
 - Zuiniger doseren Co2; kennisbijeenkomsten volgen
 - Deelname projecten t.a.v. Fossielvrij in aardbei / Kas als Energiebron.
 - e. Ruimtelijke Ordening
 - Fruitport West-Brabant – prioritering met telers
 - Visie Glastuinbouw ZLTO / Noord-Brabant
 - Inventarisatie knelgevallen (landelijk)
 - Ontwikkeling solitaire locaties / VAB's
 - Verzekeraarbaarheid stellingen / TOV n.a.v. windschade
Aandacht en herziening verzekeraarbaarheid TOV's (stellingen en plastic overkappingen) i.s.m. andere gewassen (o.a. boomteelt en fruitteelt). En agendering thema bij herziening Brede Weersverzekering.
 - f. Scholing
 - Cursus aanbod via scholingsconsulenten / Colland

Najaar 2019

Belangenbehartiging LTO

Gewasgroep aardbei

3. Stichting Aardbei Onderzoek – update
 - a. Voortgang onderzoeken en BCO's (bedekte / onbedekte teelt, vermeerdering en productie)
 - b. Wensen nieuw onderzoek; problematiek engerlingen
 - c. SAO deelnemersbijeenkomsten
 - d. Overzicht aan- en afmeldingen. Weinig verloop in 2019 – wel aantal nieuwe deelnemers uit periferie.
 - e. Contributie plantenkwekers eind 2019 – contributie productietelers volgt begin 2020.
4. Actualiteiten organisatie
 - a. Voortgang werkgroep Noord – inrichting najaar 2019
 - b. Nak softfruitcommissie – afvaardiging aardbei productie vacature
 - c. Gesprekken met telers – t.b.v. facturatie Glastuinbouw NL in glasaardbei per 2019
 - d. Bestuurlijke vertegenwoordiging aardbei in Glastuinbouw NL + KIJK programmering Invulling regiobestuur glastuinbouw – met afvaardiging aardbei vacature ledenraad.
 - e. Aanstelling specialist / adviseur (glas)tuinbouw ZLTO – Frank van den Boomen
5. Overige bespreekpunten uit de regionale werkgroepen / teeltactualiteiten
 - o Financiering opstart aardbei en aanhaken landelijke Fruitigste campagne i.s.m. NFO
6. Jaarprogramma 2019 / 2020
 - a. Aardbeien Demodag 2019 + 2020
 - b. Aardbeiendag 2020 organisatie – invulling programma
 - c. Veld- en themabijeenkomsten / teeltstudiegroepen ZLTO (o.b.v. thema's).
 - d. Uitwisseling Californië (USA)
7. Communicatie naar leden
 - Uitbreiding en vervolg landelijke Fruitigste campagne aardbei.
 - Kwartaal update telers t.b.v. aardbei belangenbehartiging / SAO / overige projecten
 - Gesprekken in het veld door voorzitter Sjaak van der Tak (Glastuinbouw NL) met regionale werkgroepen aardbei

GEZOCHT

- Afvaardiging aardbeiteler t.b.v. **NAK-tuinbouw softfruitcommissie** (2x / jaar)
- Afvaardiging aardbeiteler t.b.v. **werkgroep Energie (Glastuinbouw NL)**
- **Bestuurslid Landelijke Commissie** – regio West-Brabant (vanaf 2020)
- **Bestuurslid Stichting Aardbei Onderzoek** – productieteler volleggrond en/of stelling (vanaf 2020)
- Deelnemers regionale **werkgroep aardbei Noord** (2x per jaar)
- Inventarisatie **knelgevallen Ruimtelijke Ordening** (individuele zaken aub melden!)

Bij interesse of informatie, neem contact op met Janny Trouw:

janny.trouw@zlto.nl / JTrouw@glastuinbouwnederland.nl of bel **06-29520251**

www.aardbeionderzoek.nl

SAO bestuur

Gerard van den Brand, Johan Vermeeren, Jac-Jan van den Wijngaart, Klaas Niewold, Claudia den Braver (vz) en Janny Trouw (secr./pm).

BCO: Begeleidings Commissie Onderzoek

LOPEND AARDBEI ONDERZOEK t/m 2020:

Onderzoek teelt onder glas / bedekt:

1). *Erwinia Pyrifolia* in aardbei onder glas (2019-2020)

- Resultaat BCO: ontwikkeling verbeterde testmethode, om *Erwinia* eerder / latent aan te kunnen tonen.
- Deelnemers BCO *Erwinia*: Jan Goesten (teler Ammerzoden), Martijn van Oers en Peter Hereijgers (teler Prinsenbeek), Albert Vermeulen en Sjaak Verhoeven (teler Den Hout), Ad van Laarhoven (adviseur Delphy), Marcel Wenneker (uitvoerder WUR) en Janny Trouw (SAO).
- Extra: verdacht materiaal z.s.m. melden en aanleveren bij marcel.wenneker@wur.nl

2). *Herontwerp aardbei onder glas 2030 (2018-2021)*

- Resultaat: doorkijk naar mogelijkheden van een optimaal duurzame aardbeienteelt in 2030, op basis van o.a. teelt op steenwol en uit zaad.
- Afstemming: met telers uit bestuur SAO en LC vindt afstemming plaats.
- Uitvoering onderzoek door WUR Glastuinbouw (Ellen Beerling, Kirsten Leiss, Bert Evenhuis en Jan Janse). Geen directe kosten voor SAO. Financiering via Topsector / Ministerie LNV.
- Extra: geen directe kosten voor SAO.

3). *PPS Weerbare teeltsysteem 2024 in aardbei (2020-2023)*

- Resultaat: Ontwikkeling van een preventieve (biologische) systeemaanpak voor de hele keten van vermeerdering, opkweek en productie in de belangrijkste aardbei teeltsystemen, die toepasbaar zijn op de korte termijn (3-5 jaar).
- Afstemming: met telers uit bestuur SAO en LC vindt afstemming plaats. SAO is tevens penvoerder.
- Uitvoering onderzoek door WUR Glastuinbouw (o.l.v. Ellen Beerling). Financiering via Topsector / bedrijfsleven (o.a. SAO). Zowel bijdrage vanuit opkweek SAO, als ook productieteelt SAO.
- Extra: Namens de studenten waardering voor de telers die geïnterviewd zijn; voor hun medewerking en openheid.

Onderzoek buitenteelt:

4). *'PPS GROEN' in aardbei vollegrond / bedekt (2017-2020)*

- Resultaat: PPS (Publiek Private Samenwerking) **Gewasbescherming Robuust Optimaal Economisch & Natuurlijk (GROEN)** – systeemsprongen voor de open teelten (o.a. aardbei), gericht op verduurzamen aardbeienteelt vollegrond. SAO is penvoerder en deelnemer klankbord, daarnaast afstemming met telers en betrokken partners.
- Uitvoering onderzoek door WUR (Marleen Riemens, Bert Evenhuis).
- Extra: relatief lage bijdrage vanuit SAO.

www.aardbeionderzoek.nl

5). **Bodemziekten onder controle (2018-2020)**

- Resultaat BCO: screening middelen tegen *Cylindrocarpon destructans*, *Pestalotiopsis* en *Rhizoctonia fragariae*. Uitvoering door PC Fruit. Dit voorjaar kan met deze schimmels een kunstmatige besmetting worden opgezet bij meristeem planten Jive en Malling Centenary t.b.v. dwerggroei veroorzaker.
- Deelnemers BCO **Bodemziekten**; Henny Luysterburg (teler Heerle), Jan Pertjens (teler Etten-Leur), Paul Litjens (plantenkwekerij De Kemp), Philip Lieten (adviseur), Toon Melis (adviseur), Rob van den Oever (adviseur), Klaas de Jager (adviseur) en Claudia den Braver (SAO).
- Extra: Proef is uitgebreid met fungicidentesten t.b.v. zwartwortelrot.

Onderzoek algemeen

6). **Icares / Innovatiecluster zachtfruit (2018-2020)**

- Resultaat: doorontwikkeling van 2 hightech innovaties t.b.v. vroegtijdig signaleren van ziekten en plagen in diverse aardbeigewassen en teeltsystemen.
- Polariks en PC Hoogstraten, i.s.m. SAO/ZLTO, Rewin en CLTV Zundert. Samen met 9 aardbeitelers uit regio West-Midden-Brabant.
- Extra: geen directe kosten voor SAO.

AFGEROND AARDBEI ONDERZOEK in 2019:

1). **Witte vlieg onder controle in aardbei onder glas (2018-2019)**

- Resultaat BCO: Opdracht aan HAS; BO Onderzoek inzet natuurlijke vijanden najaarsteelt aardbei (looptijd aug.2018 – febr. 2019); afgerond in februari 2019.
- Deelnemers BCO **Witte vlieg**; Jack Konings (teler Moerstraten), Ad van Rijn (teler Venlo), Wouter de Ruiters (teler Genderen), Guido Roozmond (adviseur Koppert), Paul van de Ven (adviseur Vos Capelle), Jan Janssen (adviseur Delphy) en Janny Trouw (SAO). I.s.m. telers Ron Kessels en Jan Goesten.
- Extra: geen. Mogelijk vervolg wordt vastgesteld in najaar 2019.

2). **Duurzame aardbeienteelt onder glas in 2025 (2019)**

- Resultaat BCO: opdracht aan HAS; BO Inventarisatie huidige status duurzaamheid aardbeienteelt onder glas. Met aanvullend (literatuur)onderzoek naar toepasbare duurzame ontwikkelingen en het samenstellen van een 'wegwijzer' in de toepassing van biostimulanten.
- Deelnemers BCO **Groen 20-25**; Ad van Rijn (teler Venlo), Ad Boeren (teler Bavel), Peter van der Avoird (vermeerdering Bavel), Paul van de Ven (adviseur Vos Capelle), Glenn Laurijsse (adviseur Klep Agro), Conrad van Doorn (adviseur Brinkman) en Janny Trouw (SAO). I.s.m. docenten HAS.
- Extra: Namens de studenten waardering voor de telers die geïnterviewd zijn; voor hun medewerking en openheid.

3). **Gecombineerde aanpak en strategie voor insectenbestrijding (2019) in open teelt**

7a). Biologische Trips bestrijding in aardbei buitenteelt

7b). Aanpak Suzuki d.m.v. Combi-Protect en sparen natuurlijke vijanden

- Resultaat BCO: vervolg onderzoek uit 2018 Trips bestrijding aardbei vollegrond in 2019 gecombineerd met onderzoek bestrijding Suzuki drosophila d.m.v. Combi-Protect methode en aanpak aardbeibloesemkever.
- Deelnemers BCO t.b.v. **Trips (samen in BCO TSA; Trips, Suzuki, Aardbeibloesemkever)**; Mark van Aert (teler Zundert), Henny Luysterburg (teler Heerle), Harrie Pijnenburg (Delphy), Wim Voogt (Klep Agro), Jan Koevoets (Klep Agro) en Janny Trouw (SAO).
- Deelnemers BCO t.b.v. **Suzuki**: Erik van Haandel (teler Egchel), Albert van Os (teler Waardenburg), Klaas de Jager (The Greenery), Herman Helsen (WUR onderzoek), Jan Koevoets (Klep Agro) en Janny Trouw (SAO).
- Extra: Proef 7a is in 2018 vroegtijdig gestopt ivm extreme weersomstandigheden, en is in 2019 hervat met aangepaste strategie op basis van maximale inzet van roofmijten (cucumberis).
- Extra: Proef 7b wordt in 2020 verder opgepakt en uitgewerkt tot onderzoeksvoorstel.

2019

Update projecten

Fruitport West-Brabant

Wat: Gezamenlijk platform Fruitport West-Brabant, ten behoeve van de zachtfruitsector regio.
Wie: Voor en met de sector (telers en periferie), op initiatief van ZLTO, CLTV, Rabobank, Rewin, Gemeente Rucphen en Gemeente Zundert

Doel Fruitport:

- Behoud en versterking zachtfruitsector regio West-Brabant / Provincie Noord-Brabant
- Zorgen voor een vitaal platteland
- Samenwerking / netwerk met alle relevante partijen en omgeving
- De sector zorgt zelf voor oplossingen

Aanpak via 5 thema's:

- Economie | Communicatie & Maatschappelijk draagvlak | Kennis (innovatie en onderzoek), Arbeid & Onderwijs | Duurzaamheid (energie, bodem, water) | Omgeving (visie, personeel, huisvesting)

Economie:

Met partners ABAB, Van Oers en Rabobank DZB

- Inzicht in economische impact 2012-2017 van primaire zachtfruitsector + periferie / omgeving
- Schetsen scenario's

Communicatie & Maatschappelijk draagvlak:

- Intern communiceren – met telers en betrokken partijen
- Extern communiceren – naar omgeving t.b.v. imago sector

Kennis (innovatie & onderzoek), Arbeid en Onderwijs:

Met partners Delphy, Rewin, The Greenery en veiling CLTV

- Aanjagen innovaties en onderzoek (high tech, energie, bedrijfsontwikkeling (RO))
- Verbinden onderwijs
- Arbeid prioriteiten regionaal (beschikbaarheid, huisvesting)

Duurzaamheid (energie, bodem, water, biodiversiteit):

Met partners Waterschap Brabantse Delta, Groeibalans, gemeente Rucphen, The Greenery, veiling CLTV

- Energie; gebiedsgerichte aanpak en oplossing voor solitaire locaties
- Bodem; uitrol project VICOE
- Water; beschikbaarheid, opvang en recirculatie (o.a. Recupa)
- Biodiversiteit; aansluiten bijenlandschap

Omgeving (visie, personeel, huisvesting):

Met partners ABAB, Gemeente Rucphen, Gemeente Halderberge

- Gezamenlijke uitvoering, definities en interpretatie (provinciaal) beleid voor TOV, glastuinbouw, trayvelden, huisvesting

Fruitport is er voor en door alle telers in de regio - Zonder financiële bijdrage.

Samen met belanghebbenden uit het veld - Via een kleine € bijdrage - meedenken is zeker welkom!

Partijen die nu al meedoen: ABAB, Van Oers, The Greenery, Groeibalans, Delphy, Waterschap Brabantse Delta, Gemeenten Halderberge / Etten-Leur / Breda / Roosendaal / Bergen op Zoom en RWB-regio.